

Zpravodaj pražské farní obce starokatolické církve

KŘIŽOVATKA

březen 2018

12. ročník / 3. číslo

Chceš poznat moc Kristovy krve? Pak se vraťme k jejímu předobrazu, k dávným příběhům, jak se odehrály v Egyptě.

Zabijte, říká Mojžíš, beránka, na němž není vady, a jeho krví pomažte dveře. Co to znamená? Že krev zvířete je schopna spasit rozumného člověka? Zajisté, říká, ale nikoli proto, že je to krev, nýbrž proto, že je předobrazem krve Páně. Jestliže d'ábel nyní uvidí nikoli krev předobrazu rozetřenou po dveřích, nýbrž krev pravdy nanesenou ústy věrných na dveře chrámu, v němž spočívá Kristus, což se tím spíše nestáhne zpět?

Chceš poznat moc této krve i z jiné strany? Pohleď, odkud zpočátku vytékala a z jakého pramene vytryskla: z výšin kříže, z boku Páně. Jak je psáno, když Kristus zemřel a byl ještě na kříži, přistoupil voják, probodl kopím bok a nato vytekla voda a krev. První byla symbolem křtu, druhá svatých tajemství (eucharistie). Onen voják tedy probodl bok, prorazil stěnu svatého chrámu a já jsem našel poklad a získal bohatství. Tak tomu bylo i s Beránkem: Židé ho zabili a mně ta oběť přinesla spásu.

Z boku vytekla krev a voda. Toto tajemství nesmíš, můj milý, přejít jen tak beze všeho. Mám ještě dále co mluvit o tajemstvích: řekl jsem, že ona krev a voda jsou symboly křtu a svatých tajemství. Z nich obou se zrodila církev v koupeli znovuzrození a obnovení Duchem svatým, to jest skrze křest a svatá tajemství. A symboly křtu a svatých tajemství vycházejí z boku. Ze svého boku tedy Kristus vytvořil církev, jako vytvořil z Adamova boku Evu.

Proto i Mojžíš, když hovoří o prvním člověku, říká: Kost z mých kostí a tělo z mého těla; tím nám naznačuje bok Páně. Vždyť jako vzal kdysi Bůh z boku a vytvořil ženu, tak nám dal krev a vodu ze svého boku a vytvořil církev. A jako tenkrát vzal z boku, když Adam spal a nevěděl o sobě, obdobně i nyní dal krev a vodu až po své smrti.

Viděli jste, jakým způsobem se Kristus zasnoubil se svou nevěstou? Viděli jste, jakým pokrmem nás všechny živí? Týž pokrm nás utváří i živí. A jako krmí žena toho, koho porodila, vlastní krví a mlékem, tak i Kristus neustále živí svou krví ty, jimž dal život.

28. února 2018

Milé sestry, drazí bratři,
už je za námi nejkratší měsíc, v němž zima i mráz vskutku
přišly...

Ještě před měsícem to tak nevypadalo, dokonce v Praze
proběhly tzv. jarní prázdniny, zdálo se, že to už ani nepříjde,
ale v posledních únorových dnech to přišlo. Mráz udeřil v
plné síle, zčervenaly nám nosy a i rtuť spadla hluboko do
červených čísel.

Únor je také měsícem, kdy došlo ke známému převratu a
převzetí moci. Pohled na ony události může být různý: šlo o zneužití moci, nebo legální
proces v mezích zákonů, či o formální akt završující dlouhodobý proces? Od těchto
událostí už uplynula nějaká doba, ale není to minulost až tak dávná, neboť její důsledky
trvají dodnes.

Důsledky komunistického puče před 70 lety vůbec neskončily sametovou revolucí před 28
lety. Jeden rok střídá druhý, čas plyne a některé věci jakoby se neměnily. Letos poslední
únorová neděle byla mrazivá a připomínky puče zaznívaly i z kazatelen, až z toho
mrazilo... Mnohé věci jsou po dlouhé době stále neuzavřené, např. vracení církevního
majetku, jež sotva započalo, nebo neskončené soudy ohledně oprávněnosti evidence ve
svazcích Státní bezpečnosti. Dosud hodně lidí věří komunistické ideologii, dokonce mají
své zastoupení i v parlamentu. Dědictví totality si v sobě neseme dodnes...

Nyní v postní době se připravujeme na Velikonoce, oslavu zmrtvýchvstání Ježíše Krista.
Ale nepředbíhejme, do Velikonoc zbývá ještě měsíc. Prožijme tuto dobu důstojně a
vzpomeňme, co vše se před Ježíšovou smrtí událo v krajině obsazené okupanty, kterým
však Ježíše k potrestání vydali tehdejší náboženští vůdci, a z lidu všichni volali:
„Ukřižovat!“ (Mt 27,22). My jsme také lid, nazýváme se lid Boží, a proto zkoumejme
každý sám sebe, zda naše skutky jsou v souladu s Božími záměry. Minule jsem psal, že
každý den nám přináší možnost volby, jak jej prožijeme, a že záleží i na našich drobných
malých rozhodnutích. Nikdo nejsme dokonalý, děláme i chyby. Žijme ale tak, aby naše
svědomí bylo čisté.

A dobrá zpráva na závěr: 20. března v 17.15 h začne jaro (aspoň to astronomické).

Jiří J. Šulc

předseda farní rady Farní obce Starokatolické církve v Praze

e-mail: jirka.skc@seznam.cz

Kalendář farní obce

Pravidelné starokatolické bohoslužby v naší farní obci:

Neděle 17⁰⁰ – eucharistická slavnost s nešporami u sv. Kříže

Úterý 18⁰⁰ – eucharistická slavnost s nešporami u sv. Kříže

Čtvrtek 18⁰⁰ – eucharistická slavnost u sv. Rodiny

Pátek 17⁰⁰ – eucharistická slavnost kolem stolu v Communii

FARNÍ RADA SVOLÁVÁ FARNÍ SHROMÁŽDĚNÍ NA NEDĚLI 15. DUBNA V 18:00 V NAŠÍ ROTUNDĚ, v případě, že by nebylo usnášeníschopné, NA NEDĚLI 29. DUBNA V 18:00 TAMTĚŽ. Hlavním bodem programu bude Zpráva o hospodaření a schválení závěrečného účtu farní obce za rok 2017.

Kalendárium

16. března v 17:00 se sejdeme v rotundě Nalezení sv. Kříže ke kající bohoslužbě. V ten den se tedy nebude konat bohoslužba kolem stolu v Communii.

Od Velikonoc bude páteční eucharistická slavnost opět v rotundě.

Pravidelný starokatolický seminář se koná tentokrát jen ve středu 14. března v 17,30 v Communii.

Stalo se

Videozáznam z bohoslužby Popeleční středy najdete na odkazu: <https://www.youtube.com/watch?v=KqVzzfFjOA8&feature=youtu.be>
Bratru Michalu Holasovi opět děkujeme za jeho pořízení.

Narozeniny v březnu slaví: Mikoláš Anzari, Mgr. Milena Bílková, Mikuláš Jan Bradáček, Ondřej Hroznata Doubek, Jarosalva Dudková, Kateřina Havlová, doc. RNDR. Karel Holada, Petr Jakubíček, Marek Kolín, Antonín Komárek, Adam Marek Koniuk, Jiří Konvalina, Adéla Konvalinová, JUDr. Květoslav Krejčí, Patrik Kudela, Miroslav Kuhn, JUDr. Tomáš Matoušek, Igor Osvald, Jan Pěč, Petr Peták, Jindřich Petr Schermer, JUDr. Klára Alžběta Samková, Naomi Patricie Waloszková. **Přejeme hojnost Božího požehnání.**

STAROKATOLICKÉ VELIKONOCE 2018 V PRAŽSKÉ FARNOSTI

Květná neděle – 25. 3. v 17,00 eucharistická slavnost se svěcením ratolestí

Úterý 27. 3. v 18,00 eucharistická slavnost

Středa 28. 3. v 18,00 temné hodinky – Sedm Kristových slov na kříži

Zelený čtvrtek – 29. 3. – památka poslední večeře Páně

18,00 – eucharistická slavnost a getsemanská meditace se skupinou Fénix

18,00 eucharistická slavnost v kapli sv. Rodiny

Velký pátek – 30. 3. – památka utrpení a smrti Páně

17,30 – křížová cesta 18,00 – liturgie Velkého pátku

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně – Bílá sobota – 31. 3.

21,00 liturgie velikonoční vigilie se křtem

Hod Boží velikonoční – 1. 4. v 17,00 eucharistická slavnost

Úterý velikonoční - 3. 4. v 18,00 – eucharistická slavnost

19,00 – Skupina Fénix: folkrockové oratorium „Poslední večeře podle Leonarda“

Nedělní a sváteční čtení

---

4. 3. – 3. neděle postní

Ex 20,1-17

Ž 19

1K 1,18-25

J 2,13-22.(23-25)

Když Ježíš tenkrát vypráskal prodavače z chrámu, nebyly Velikonoce blízko jen časově, nýbrž také duchovně. On to celé dělal jakoby ve stínu Velikonoc - těch Velikonoc, které přijdou, těch velikonoc, při nichž sám bude obětován. Když svým jednáním znemožnil, aby toho dne kdokoliv přinesl v chrámě oběť, tak to nebyla žádná katastrofa, na kterou lid Boží doplatí. Byl tu již přece On, Beránek Boží, který snímá hřích světa, a proto mohl všechny ty čtyřnohé beránky vykázat z chrámu a nechat je ještě chvíli žít. Byl tu On, který přinese jednou sama sebe jako dokonalou oběť, a proto bohoslužby budou moci přestat být jatkami a stanou se radostným setkáním s ním.

11. 3. – 4. neděle postní

Nu 21,4-9

Ž 107

Ef 2,1-10

J 3,14-21

Spása není v tom, že člověk hledá Boha na nebi, ale v tom, že Bůh hledá člověka na zemi.

Když se naplnil čas, Boží Slovo sestoupilo k lidem, abychom byli spaseni. Bůh sestupuje do betlémského chléva, do tesařské dílny, k nemocným, chudým, k lidem na okraji. A sám se stává chudým, poníženým a pronásledovaným. A pak sestupuje do hrobu, do údolí stínu smrti.

Ve chvílích vlastní bolesti a úzkosti nás posiluje věta: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl věčný život.“ Chceme si ji připomínat s vědomím, že také Boží láska si sama určila hranice - totiž lidskou svobodu. Pohled plný víry na ukřižovaného hada kdysi na poušti byl výrazem lidské volby. Pohled plný víry na Kristův kříž a jeho přijetí, uznání, že není jiné cesty než Kristus ukřižovaný a všechno ostatní jsou cesty falešné, uznání, že jediné skrze kříž vede cesta ke vzkříšení - to je naše přitakání Bohu, který tak miloval svět... Spasen můžu být totiž jen tehdy, když se spasit nechám.

18. 3. – 5. neděle postní

Jer 31,31-34

Ž 51 (Ž 119)

Žd 5,5-10

J 12,20-33

Jako řecké cizince v Jeruzalémě kteří se chtěli setkat s Ježíšem, i nás možná těší dívat se na slavného člověka. Kdo chce v našem světě, vzešlém z toho tehdejšího řeckého, být uznávaný, musí zabodovat už pouhým zjevem. Možná devadesát lidí ze sta, možná devadesát pět, dá jenom na vnější vzhled. Jsme diváci, všimat si něčeho, co není vidět na první pohled, připadá nezajímavé.

Ježíš ale nenabízí lidem žádnou podívanou. Místo toho obdarovává nadějí. Naděje není vidět. Je to naděje, že Boží milosrdenství a věrnost tu zůstanou pro nás. Zůstanou tu, a to znamená trvale, a to znamená skrytě. Zůstanou tu nenápadně, a proto neodstranitelně. Zůstávají tu pro nás jako dar nového života. A Bůh to pro nás dělá. Nestací mu hodiny, ani měsíce, ani roky jakési někdejší slávy. Nespokojí se pro nás s ničím menším, než je věčnost. Pro nás překračuje nastavená měřítká.

Nedělní a sváteční čtení

Proto, když jedná Boží Syn Ježíš Kristus, nestačí první dojem. A proto zůstává to jednání nenápadné. Setkává se s nevšimavostí. A on v tom přece neustává. Jde mu o naše vysvobození a dovede to do konce.

19. 3. – Sv. Josefa z Nazaretu

2S 7,4-5a. 12-14a.16

Ž 89

Ř 4, 13. 16-18.22

Mt 1, 16-24a (L 2, 41-51a)

Svátek sv. Josefa pokaždé slavíme v postní době a on k ní vlastně patří. Postní doba totiž znamená něčeho se vzdát. Josef byl slušný izraelský muž, který měl svou víru i své sny o životě. Byl vychován a žil v poslušnosti Božího Zákona. Jenže do toho všeho vstoupil Bůh a jeho život obrátil naruby. Josef porušil Zákon, aby se mohl narodit Spasitel tak, jak chtěl Bůh. Bez Josefa jako zprostředkovatele života, zato však s Josefem obětujícím se. Strohost zvěsti dnešního úryvku Matoušova evangelia jasně demonstruje, jak totálně je Josef povolán jen a jen do pozadí dění. Ve středu zájmu budou dál už jen Ježíš a Maria. Josefova role ovšem je a zůstane nezastupitelná. Jak by se asi odvíjely dějiny spásy, kdyby on neinvestoval do absurdního a neslychaného příběhu Božího vtělení celou svou existenci? Když mám někdy pocit, že stálost a spolehlivost je v našem světě jaksi mimo hru, že dějiny (občas i v církvi) určují jen křiklouni, myslím na Josefa, patrona těch, které Bůh vyvolil a miluje je ve skrytu. Patrona nepatrných a zapomenutých.

25. 3. – Květná neděle

Průvod s ratolestmi: Mk 11,1-11

Euch. slavnost: Iz 50,4-9a

Ž 31

Fp 2,5-11

Mk 14, 1-15, 47

Příběh o Ježíšově vjezdu do Jeruzaléma je příběhem o neporozumění a zklamání na obou stranách. Ježíš není ten král, kterého vítali. Lid nebyl tím lidem, který by oslavoval blížící se vykoupení z otroctví hříchu. Je to příběh, který známe všichni. Příběh o tom, jak do víry v Boha vkládáme svá očekávání, přání a touhy, které se nenaplní a nakonec bývá všechno jinak. Ale Ježíšův vjezd do Jeruzaléma je především příběhem o tom, že Ježíš je Král a Spasitel, i tehdy, když se od něj všichni odvrátí. Že Bůh je schopen unést neúspěch, zradu, osamění a neporozumění. Proto smíme i my volat: „Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově! Hosana na výsostech!“

29. 3. – Zelený čtvrtek – památka poslední večeře Páně

Ex 12, 1-4 (5-10)11-14)

Ž 116

1K 11, 23-26

J 13, 1-17.31b-35

Tam, kde se lidé trapně zviditelňují, aby budili dojem mimořádnosti, kde se derou, aby se dostali o stupínek výš, ten, komu patří největší autorita, sestoupí dolů, zaklekne a myje nohy jako otrok.

Dnešní evangelium nám tak zanechává velmi obtížné poselství. Ježíšův postoj „umývače nohou“ je jako vzor doporučen všem učedníkům, a z těch, kterým se tu prokazuje tahle otrocká služba, není vyloučen dokonce ani ten, který Ježíše zrazuje.

Každý člověk má přirozeně sklon hledat jednoduchá řešení a příjemné zkratky. Aby byl spíš obsluhován než aby obsluhoval, aby spíš tvořil věci nové, než snášel věci nepříjemné, aby se nikomu nepodřizoval, než aby se nechal vést v poslušnosti Otce jako Ježíš. V dějinách si křesťané vymýšleli nejrůznější triky, aby věrnost

Kristu tak nebolela. Nikdo už se asi nepozastaví nad tím, že ti, kdo tvoří vládu mají oficiální název sluhové – ministři. A v církvích je to totéž pod rouškou různých systémů. Každý, kdo dnes při liturgii veřejně myje druhým nohy, se vystavuje otázce: „Děláš to, i když nejsou Velikonoce, i mimo liturgii, i když se nikdo nedívá?“

30. 3. – 2. Velký pátek – památka umučení Páně

Iz 52,13 - 53,12

Ž 22

Žd 4, 14-16; 5, 7-9 (Žd 10, 16-25)

J 18,1 - 19,42

Stojíme před Kristovým křížem. Stejně jako židovští velekněží, stejně jako římsí vojáci. Stejně jako Ježíšova matka, sestra jeho matky a učedník Jan. Slyšíme slova “Je dokonáno”. Jsou to vykupitelská, velekněžská slova. Za hradbami města obětuje velekněz sám sebe. Se vším všudy. I spodní velekněžské roucho je z něj strženo. A v křoví není přichystán náhradní beránek, jako tomu bylo u Abrahama na hoře Moria. Zato yzop k potření veřeji beránkovou krví je již nachystán.

A najednou vše ztichne, “Je dokonáno.” Jako když se díváte na fotografii, statická scéna. Před svými očima vidíte každou drobnost té scény, jen smysl celku jakoby

unikal. A nejste sami. Vojáci už nelosují o oděv, na chrámovém nádvoří vše ztichlo, a snad i nebeské zástupy zapomínají zpívat. Kristovo srdce dotlouklo a v té chvíli není jasné, zda spolu s ním neustane i všechn život na této zemi. Zemřel ten, v němž bylo všechno stvořeno, na nebi i na zemi. Kristus, pravý Bůh z pravého Boha. Utichnutí Ježíšova lidského srdce znamená víc než jen konec lidského života jednoho rabbiho. Plný smysl celku tohoto okamžiku pochopíme možná až tehdy, když uvidíme Krista tváří v tvář.

Nechápete, že je pro vás lépe, aby jeden člověk zemřel za lid...

Moji drazí sourozenci v Kristu, ten člověk, o kterém je řeč (J 11.50a) činil mnohá znamení. V tom měli židovští náboženští šéfové pravdu. I ti nejzarytější Ježíšovi nepřátelé ovšem museli uznat, že tohle není samo sebou. Obyčejný smrtelník takové věci nesvede. Musí za tím něco být. Nebo spíš někdo být – ďábel asi těžko, když Ježíš lidem pomáhá, aby vstávali ze své bída a utrpení. Tak zbývá jen Bůh sám. Tak proč prostě neuznat, že je to Boží muž, prorok, kterého si Bůh vyvolil? Proč strkat hlavu do písku před tímto faktem, který se už přece tolikrát potvrdil? Snad byli mezi farizeji a velekněžskými taci, kteří by tomu byli nakloněni. Ale přihlásit se k Ježíši by se v těchto kruzích rovnalo skandálu.

Ale byla tu i jiná příčina mlčení: Ježíšovo hnutí vzbuzovalo strach. Pro členy velerady byl Ježíš neřízenou střelou s nedozírnými následky. Může spustit hotovou lavinu – nebo, přesněji řečeno, už asi spustil. Stále se rozrůstající a sílící parta kolem Ježíše neujde pozornosti Římanů. A ti nebudou dvakrát váhat, aby zasáhli. Bude to pro ně dobrá záminka, aby zbavili židovský lid posledních zbytků politické samostatnosti – a co hůř, aby mu sebrali i jeho náboženskou svobodu a srovnali chrám se zemí. Jinými slovy: Ježíš může přinést zkázu celému národu. Uvědomuje si to vůbec? Možná jsou jeho úmysly čisté, ale co je to platné, když Římané si stejně vše vykládají po svém.

Mnozí z vás to pamatují: v situaci nesvobody je každé jen trochu se odlišující jednání ihned považováno za zakuklenou revoltu proti režimu. I když vůbec nemá politický charakter – třeba jen někdo zpívá jiné písně, než se hrají v rádiích, nebo se jinak obléká a má jiné vlasy. A Ježíš, i když nechtěl režim svrhnout, byl stejně v očích Říma nebezpečný – prostě proto, že nedělal to, co dělají všichni ostatní. A taky proto, že za ním lidi svobodně jdou.

Ještě je ale šance to zavčas utnout. Konečné řešení přímo viselo ve vzduchu. Jen bylo potřeba, aby ho někdo vyslovil. Ten úkol vzal na sebe velekněz Kaifáš, protřelý politik. Ideály stranou, je potřeba uvažovat pragmaticky. Vy nechápete, že je pro vás lépe, aby jeden člověk zemřel za lid, než aby zahynul celý národ?

A je to venku. Strážce všeho nepokoje a rozvratu musí zemřít.

Kaifáš ve svém cynickém konstatování vyjádřil nevědomky hlubokou pravdu. Jeden člověk zemře za lid. To je prorocké slovo. V tuto chvíli řekl něco podstatného, aniž to sám tušil. Ta smrt nebude marná. Mašinérie nespravedlnosti má sloužit Božím záměrům s lidmi.

Přichází slavnost velké noci vysvobození, jiná, nová a definitivní pascha. Kaifášův výrok nechtěně odkrývá tuto hlubší skutečnost. A všichni spolu s ním vybírají a obětují při této slavnosti paschy jediného Beránka Božího.

Kolikrát se to dělo i děje v historii církve. Lidé blokují cestu spásy, ale Bůh to obrací v pravý opak...

To je Boží režie. Někdy se jí vzpíráme jako ti, kteří mají lepší nápady. V jeho režii jsme možná statisté, ale máme význam.

Tady vystupuje do popředí tajemství kříže, z něhož si církev časem udělala ozdobu a amulet, zdobila jím své válečné korouhve a prsa svých pohlavárů (zpravidla čím větší kříž, tím větší odpor k jeho nesení) a nekrofilní povahy o něm meditovaly tak, že jim unikl život. Jenže tohle hnusné popravčí dřevo má smysl jen v Boží režii a stává se znamením spásy až způsobem Ježíšovy vydanosti. Na něm Ježíš dokázal, že člověk je schopen vydat se zcela Bohu, ale také, že Otec svého Syna (i své děti) nenechá v krachu existence. Ten, který podle lidského mínění všechno prohrál, zvítězil.

Když má (nebo měl) náš život, nebo život někoho, koho si vážíme, rysy podobné pašijím, myslíme na to.

Váš bratr +Dušan

Farní vyúčtování za měsíc únor 2018

Příjmy:

sbírky 5 515,-
příspěvky..... 3 000,-
úroky z účtu 341,24

CELKEM: 8 856,24

Výdaje:

Telefonica O2 (telefon a internet)..... 898,-
varhanní doprovod 2 250,-
Potravinová sbírka 2 000,-
srážková daň 64,84
poplatky za vedení účtu 11,50

CELKEM: 5 224,34

ROZDÍL: 3 631,90

Běžný účet k 28.2. 2018: 1 252 154,03
Pokladna k 28.2.2018 ..... 103 098,-
CELKEM: 1 355 252,03

Závěrečný účet za rok 2017

Počáteční zůstatek k 1. 1. 2017

Účet:	1.364.590,77 Kč
Pokladna:	57.929,-- Kč
Celkem:	1.422.519,77 Kč
<u>Příjmy za rok 2017:</u>	123.120,70 Kč

příjmy převážně tvořily sbírky (68.761,-- Kč), příspěvky (32.990,-- Kč), dary (6.500,-- Kč) a úroky z účtu.

Výdaje za rok 2017: 208.938,40 Kč

výdaje tvořily převážně provozní náklady, tj. nájem Communia, energie a služby v Communiu a rotundě, odměna varhaníkovi, vedení bankovního účtu, kancelářské potřeby, květiny na oltář, mešní víno, hostie, občerstvení apod.)

Rozdíl příjmů a výdajů za rok 2017: -85.817,70 Kč

Příčinou účetní ztráty jsou vyšší platby záloh za elektřinu v rotundě a Communiu, vyúčtování záloh očekáváme koncem června 2018.

Konečný zůstatek k 31. 12. 2017

Účet:	1.253.517,07 Kč
Pokladna:	83.185,-- Kč
Celkem:	1.336.702,07 Kč

Na spořicím účtu k 31. 12. 2017

je částka **8.378.225,94 Kč** plus v hotovosti **711,-- Kč**
(z toho částka 3.842.960 Kč byla shromážděním farní obce dne 14. května 2017 schválena k převodu na účet Starokatolické církve v ČR, ale dosud nebyla „administrátorem in materialibus“ Pavlem B. Stránským převedena).